

УДК 355.422: 94(477.83/.86)

ББК 55 63.3 (4 Укр.)

*Володимир Кройтор***ПОКУТТЯ В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XVI ст.**

Землі південно-східної частини Галичини тривалий час у XII–XV століттях були об'єктом чужоземної експансії сусідніх держав. Найбільш гостра боротьба за них велася між польським королівством та молдовськими господарями. Майже півтора століття ворожба завершилася битвою під тодішньою галицькою фортецею Обертином (нині село в складі Тлумацького району Івано-Франківської області). Молдовський господар Петру Рареш із своїм військом у цій битві зазнав тяжкої поразки від армії польського короля влітку 1531 р. У результаті цього землі Покуття залишилися в складі польського королівства на 250 років.

Ключові слова: *Покуття, Петру Рареш, воєвода, фортеця, артилерія, польська корона.*

Міжнародні відносини Центрально-Східної Європи до цього часу залишаються маловивченими у вітчизняній історичній літературі через брак документальних матеріалів і відсутність альтернативних інформаційних ресурсів. Разом з тим майбутні євроінтеграційні перспективи України відкривають перед історичною наукою можливості значно розширити параметри аналітичних досліджень тісно пов'язаних між собою подій всесвітньої історії. Зокрема це торкається першої половини XVI століття, коли на історичній авансцені Покуття відбулися доленосні події, що на декілька століть після того визначили долю цілих народів. Тому актуальність цієї статті не може викликати ніяких сумнівів.

Об'єктом нашого дослідження є польсько-молдовські політичні відносини, а предметом – еволюційні історичні процеси, пов'язані з боротьбою за Покуття – найважливішого стратегічного форпосту Південно-Східної Європи XVI століття. Завдання дослідження полягає в ретроспективному аналізі тогочасної міжнародної ситуації, що склалася в період апогею молдовсько-польської боротьби за Покуття.

Покуття в міжнародних відносинах XVI століття стало об'єктом дослідження окремих істориків за кордоном, особливо в Румунії. Це, зокрема, роботи Флоріна Константіну та Міхая Шекелі, які безпосередньо аналізують історичну діяльність молдовських господарів Стефана Великого та Петру Рареша. Вітчизняні ж дослідники лише дотично звертають увагу на ці постаті в контексті молдовсько-польського і молдовсько-турецького протистояння, частково згадуючи Обертинську битву 1531 р. Однак в основному поки що відсутній детальний аналіз складових міжнародних обставин, пов'язаних із долею Покуття, яке в першій половині XVI століття вважалося геополітичним центром Центрально-Східної Європи.

Ця стаття через залучення зарубіжних матеріалів дає можливість розширити фактологічну базу наукових пошуків.

Варто зауважити, що в XVI столітті Покуття було найбільшим об'єктом територіальних домагань у Центральному і Східноєвропейському регіонах. Воно виявилось головним подразнюючим чинником у суперечці між Молдовою, яке тоді набирало міжнародної ваги, і вже достатньо розвиненою Польщею, яка прагнула утвердитись на європейському континенті як безсумнівний лідер Центрально-Східної Європи.

Доленосні події в першій половині XVI ст. істотно позначилися на долі Покуття на декілька століть опісля. Це був період загальносвітової трансформації суспільства та утвердження нового типу економічних відносин між народами. У цей час розпочалася колонізація Америки, яка привела до появи дешевого американського золота і срібла, а це у свою чергу спровокувало різке зростання цін на продукти та розвиток товарного господарства в Європі та фільварків в Україні.

Формування товарно-грошових відносин стимулювало розвиток банківської сфери і ринкові взаємини, які почали витісняти архаїчне натурально-замкнуте виробництво. Ці важливі епохальні зрушення співпали з початком Реформації, яка привела до формування нової ідеології прогресивного європейського суспільства та початку утворення сучасної нації як провідної суспільної сили державотворчих і стабілізуючих процесів цивілізаційного поступу. Все це відбувалося в умовах розвитку Ренесансу, який на початку XVI ст. перемістився і в Україну. Ідеологія Відродження стала основою формування новітньої української нації, передумовою її виходу на міжнародну арену нового часу.

Вирішальною подією, що визначила долю Покуття, а разом з тим і міжнародних відносин у всьому регіоні на тривалий історичний період, стала Обертинська битва. До недавнього часу ця битва в українській історичній науці була ще недостатньо висвітлена, оскільки вважалося, що вона не зачіпала інтереси українського народу. Однак вона мала велике історичне значення, тому що її результати радикальним чином змінили геополітичну ситуацію в центрально-східноєвропейському регіоні на більш як два століття та визначили тенденції розвитку міжнародних відносин у Східній Європі.

Ця битва була одночасно ареною зіткнення двох унікальних і харизматичних особистостей того часу – польського гетьмана Яна Тарновського та молдовського господаря Петру Рареша.

Протягом багатьох десятиліть війська Молдови захоплювали Покуття, грабували й руйнували фортеці, разом з ними міста і села, починаючи від пограничного Снятина і до Галича, Рогатина, Теревовлі. У той самий час війська польських королів також грабували населені пункти північної частини Молдови (особливо теперішньої Буковини, яка входила в той час до складу Молдови).

Як для Польщі, так і для Молдови українські землі були чужими, ними торгували, віддавали як придане, дарували, віддавали в заставу. Від цього страждала Галицька і Буковинська землі, руйнувалися населені пункти, нищилися ліси й посіви, гинули люди.

У серпні 1531 року під Обертином відбулася вирішальна битва між молдовським князівством й польським королівством. У ній загинули найдосвідченіші молдовські воїни і частина польського війська [2, с.273]. Цій битві передували важливі події в історії взаємовідносин між обома державами. Вони певним чином дають можливість розкрити обставини, що привели до молдовсько-польського протистояння і зрозуміти їх характер.

Румунські історики, які досліджують визначену нами проблематику, практично одноставно стверджують, що задовго до Обертинської битви в 1388 та в 1411 рр. польський королівський двір двічі позичав велику кількість грошей у молдовських воєвод Петра Мушата та Александра Доброго. Король Владислав Ягайло дав гарантію, що, коли гроші не будуть повернуті через два роки, Молдові будуть передані в заставу міста Снятин і Коломия, а також землі Покуття “між Дністром, Черемошом і Карпатами та містом Галич” [7, р.646].

Тут слід звернути увагу на те, що молдовська держава була значно молодшою від польської, в якій вже був налагоджений державний механізм із чітко розподіленими зовнішніми і внутрішніми його функціями, а в Молдові він лише проходив стадію становлення й адаптації, тому для неї в цей час були характерними постійні внутрішні конфлікти між боярськими угрупованнями за владу, що приводило до частой зміни правителів у державі та невизначеністю її пріоритетів у зовнішній політиці.

До цього варто зауважити, що деякі воєводи Молдови, шукаючи захисту в польських королів під час міжусобної боротьби за престол і, перебуваючи у родинних зв'язках з польським двором, замовчували як про позичені гроші, так і про заставлене Покуття. Інші з них намагалися відвінувати своїх доньок покутською землею або, дово-

дячи свою приязнь до польської корони, заявляли, що вони відмовляються від боргу і від заставленої землі. У свою чергу ті воєводи, які відчували силу, вимагали від польської держави віддавати землі, заставлені нею в борг. Для цього вони часто спрямовували свої війська в Покуття, користуючись тривалим і зтяжним польсько-турецьким протистоянням і систематичними та руйнівними татарськими набігами.

Молдовське військо силою захоплювало польські гарнізони й міста, забиравало майно, худобу й насильно переселяли галичан до Молдови. Зважаючи на те, що в Молдові селянам жилося заможніше, галицькі селяни не заперечували проти такого переселення [7, р.642–644]. У свою чергу, війська польської корони не залишалися в боргу, вони не лише виганяли молдован з Покуття, але захоплювали силою землі Молдови і руйнували міста Хотин, Чернівці, Дорогой, Ботошань, Штефанешти. За правління молдовського господаря Богдана Сліпого після спустошливих взаємних походів між Молдовою і Польщею в 1510 р. було укладено мирну угоду, за якою питання належності Покуття передавалося волі короля Владислава Угорського як свого роду третейського міжнародного арбітра.

Перша половина XVI ст. – період економічного, культурного та політичного піднесення Польщі. У цей час її тривала боротьба з різними зовнішніми ворогами на заході й півдні сприяла зміцненню національної самосвідомості та поступового перетворення в регіонального лідера та однієї з найсильніших держав Європи. На відміну від нього молдовське князівство перебувало у васальній залежності від Туреччини, але у внутрішніх справах зберігало самостійність. Турецькі султани затверджували його правителів, а молдовське військо було зобов'язане брати участь у турецьких військових походах. Щороку Молдова повинна була сплачувати султанові данину грішми, яка постійно зростала.

Вигідне геополітичне розташування, відсутність кріпосного права, розвиток торгівлі, зростання міст стимулювали розвиток товарного виробництва та утвердження ринкових відносин. Молдова поступово посилювала свою геополітичну присутність у регіоні. З 1527 року воєводою Молдови став другий (позашлюбний) син Стефана III Великого Петру IV Рареш, який поставив собі мету поступово, рішуче і наполегливо домогтися незалежності від Туреччини [8, р.104–106]. Варто звернути увагу, що Петру IV прийшов у Молдові до влади через рік після перемоги турецької армії над угорською в битві під Мохачем. Із 1520 р. на султанському престолі був найвидатніший правитель Європи XVI століття Сулейман I Пишний, чоловік Роксолани. Він збільшив суму сплати данини для Молдови із 8 до 10 тисяч золотих у рік.

Для врегулювання взаємовідносин з Польщею до Молдови прибув у березні 1528 року маршал польської корони Станіслав Ходецький. Обидві сторони домовилися скликати “спеціальну конференцію”, на якій комісари Польщі й Молдови повинні врегулювати всі суперечності мирним шляхом. Але ні в 1528, і в 1529 роках польська сторона на переговори не з'явилася. На польсько-молдовському кордоні затримували кур'єрів від Петру Рареша до короля Польщі. Між воєводою і королем продовжувалося кілька років листування, в якому кожна сторона доводила свою правоту на володіння Покуттям. Але ні листування, ні переговори позитивних результатів не дали [8, р.107].

За діями Молдови й Польщі уважно стежили угорський король та турецький султан, від яких значною мірою залежала доля покутських земель. Петру IV Рареш вирішив, що настав час захопити Покуття. Незадовго до цього він втрутився в угорські справи, куди послав своє військо, яке забезпечило успіх у боротьбі за владу його ставленику Яношу Запольяї. П.Рарешу вдалося також налагодити стосунки й заручитися моральною підтримкою в московського та литовського князів [9, р.69–72].

У серпні 1530 р. Петру Рареш послав до короля Польщі своїх послів з вимогою повернути землі, заставлені за неповернуті борги, інакше він буде змушений забрати ці землі силою зброї. Він одночасно наказав своєму авангарду вступити до південної час-

тини Покуття і, поступово розширюючи плацдарм, рухатись у північному напрямі, очікуючи підходу основних сил. У відповідь король Польщі Сігізмунд I Старий у жовтні того ж року наказав стягнути війська до Покуття, бо війська Молдови вже зайняли окремі населені пункти. До Покуття тоді належало 13 міст і кілька сотень сіл [9, р.70].

10 грудня молдовські війська вже оволоділи Коломиєю та іншими містами й селами Покуття. Петру Рареш повсюдно поширював чутки, що буцімто збирається завойовувати Львів і Кам'янець, а це остаточно налякало поляків. Проте він раптово змінив свою стратегію і залишив на Покутті 12 гарнізонів та 24 грудня повернувся до Молдови. А в останній день року до Молдови повернулися війська з усіх інших гарнізонів. На переправі через Дністер, біля Хотина, наймані польські війська догнали останню групу молдовської армії й атакували її. Серйозної битви не відбулося, молдовани успішно встигли перейти переправу і повернутись додому [4, р.61].

Польський король конфіскував маєтки всіх поміщиків Покуття, які співпрацювали із ставлениками П. Рареша і віддав їх Яну Тарновському. Між польським королем та молдовським воєводою продовжувалася безрезультатне листування та обмін посольствами. 21 лютого 1531 р. Петру Рареш запропонував польському королю Сігізмунду I Старому, щоб конфлікт щодо належності Покуття передати на розсуд турецького султана та угорського короля. Але й на цю пропозицію Сігізмунд не погодився [4, р.62].

Між тим Тарновський, вдало керуючи польським військом, захопив важливі стратегічні шляхи, а з 2 по 4 серпня 1531 р. польські війська під його орудою зайняли всі гарнізони Покуття, а молдовські загоны, якими командував Тома Барновський, були остаточно з них вигнані [4, р.63]. Варто звернути увагу на те, що в той час гарнізонним укріпленням, особливо фортецям, у справі організації оборони відводилося значне місце. Тому цілком справедливо можна вважати, що в ескалації покутського конфлікту, на який так необачно пішов П.Рареш, ініціативою відразу заволоділа польська сторона.

Довідавшись про це, Петру Рареш спішно зібрав близько 30 тисяч війська, спорядив легку артилерію та 50 важких бронзових гармат, здобутих у німців 1529 р. під Фелдсарою, і на чолі цього війська вирушив до Покуття. Наперед він вислав шеститисячний загін під командуванням Чернівецького старости Барновського та Хотинського старости Влада, якому поставив завдання оволодіти Гвіздецькою фортецею, щоб встановити контроль над рокадними шляхами Покуття. Загоны переправилися через Дністер біля села Михальча і з 15 до 19 серпня штурмували Гвіздецьку фортецю. Усвідомлюючи її важливе стратегічне значення, Тарновський направив на допомогу оточеним кілька сотень кіннотників та цілий корпус під керівництвом Миколая Сенявського, а пізніше і сам на чолі свого війська прибув під Гвіздець [3, р.39–40]. Їхня участь у бою забезпечила перемогу польській армії.

Після запеклих боїв переможені молдовські старости Барновський і Влад 19 серпня покинули Гвіздець, залишивши під мурами фортеці біля 2 тисяч убитими. Окрім того, багато молдовських вояків потрапили в полон. Наступного дня Петру Рареш з своїми основними силами прибув до Чернівців, де Барновський і Влад доповіли воєводі про втрати біля Гвіздецької фортеці. Розгніваний поразкою, Рареш хотів буквально на місці їх стратити, але бояри на чолі із сучавським старостою Мігу таки захистили “винуватців”, пообіцявши, що в наступній битві Гвіздецька фортеця буде взята. Бояри пояснювали Рарешу, що сили польської армії набагато переважали молдовські війська, до того ж вони були настільки “хоробрими і підготовленими до бою, як ніколи...”. На що Рареш відповів: “Побачу я тих поляків добре підготовлених і хоробрих, яких ви так розхвалюєте і яких я, разом з їх гетьманом, зв’язаних шнуром і ланцюгами буду потім гонити до Сучави” [8, р.107].

Польський гетьман Я.Тарновський, готуючись до вирішального бою за Покуття з військом П.Рареша, прийняв рішення змінити свою диспозицію і тому покинув Гвіз-

децьку фортецю. Цей маневр противника П.Рареш не зміг належно оцінити, сприйнявши його як втечу. Він направив частину свого війська під командуванням Мігу йому навздогін. У той самий час Я.Тарновський провів ретельну рекогносцировку навколишньої місцевості й відшукав зручне місце поблизу Обертина, вельми вигідне для тактичного розташування польського війська, яке кількісно значно поступалося своєму супротивнику.

Спочатку для розміщення польського табору гетьман обрав угловину, де в річечку Чорняву впадає Кривавий потік. Однак побачивши, що багниста Чорнява довкола оточена замулинами, Тарновський переніс місце для розміщення свого табору на північний захід від улоговини до плоскогір'я, що є найвищим місцем у цій околиці, довжиною приблизно більше двох кілометрів та шириною до 500 метрів. Пізніше, у пам'ять про трагедію для війська П.Рареша, люди це місце назвали "Погиблиці". Поруч проходила дорога від Обертина до Хотимира, а з північної сторони плоскогір'я прилягало до лісу, де була проточна вода. Місцевість дозволяла Я.Тарновському якраз повністю розташувати свій табір у досить вигідному стратегічному положенні, а для табору молдовського правителя тут зручного місця вже не залишалося.

Війська Тарновського розбили табір у формі квадрата, обкопали його ровами і за гуситським звичаєм позв'язували довкола вози ланцюгами. Досвідчений у боях гетьман Тарновський розташував усередині табору піхоту, потім важку кавалерію з півдня і півночі, а легку кавалерію – на сході й заході. Артилерія була зорієнтована в сторону, звідкіля чекали молдовське військо.

На світанку 22 серпня передовий загін молдован чисельністю біля однієї тисячі з шаленим криком без розвідки, накинувся на польський табір, намагаючись залякати й розігнати коней, які вночі паслися навколо табору. Але вони запізнилися, бо коні вже були загнані назад до табору. Розпочалися стартові сутички з обох боків. Один полонений молдовський вояк розповів полякам, що на чолі 20-тисячного війська знаходиться сам Петру Рареш. Такого повороту подій у польському таборі не чекали, а тому військова рада, яку терміново зібрав Тарновський, запропонувала йому покинути табір. Це означало втекти без бою, залишити артилерію. Ян Тарновський на це відповів: "Я не можу покинути гармати, довірені мені королем, і якщо воєвода Молдови прийде сюди навіть з усіма своїми силами, ми маємо перемогти або загинути..." [8, р.115–116].

Тим часом молдовські війська все надходили і просувалися з боями та окремими сутичками назустріч противнику. Фактично бій уже розпочався і зупинити його було неможливо. Дальша його доля залежала від полководського мистецтва Тарновського і Рареша та мужності вояків обох армій. Петру Рареш розмістив свій табір навпроти табору Яна Тарновського, а свою артилерію, у тому числі 50 важких бронзових гармат, розташував в одну лінію. Здається, що воєводу Молдови тоді хвилювало лише те, що налякані великою кількістю молдован поляки втечуть з поля битви. Тому він розділив своє військо на дрібні частини і почав з різних сторін оточувати табір поляків [5, р.180–181].

Дуель артилерії розпочала польська сторона, а коли відповіли молдовські гармати, з'ясувалося, що їх ядра пролітають далеко за польським табором. Через брак професіоналів-пушкарів Рарешу довелося навіть самому втрутитися, щоб відрегулювати приціли [5, р.180–181].

Військо Тарновського мужньо витримувало натиск, і Рареш даремно очікував виходу поляків з табору на відкрите поле бою. Він сподівався, що його противник буде відступати в бік лісу і тому ще додатково виділив кілька загонів, посилаючи їх у заданому напрямку. Невмілі маневри молдован розділили на декілька дрібних частин їхню армію. Це дало можливість Я.Тарновському, досвідченому стратегу, ретельно визначити план контрнаступу. Він вирішив це зробити в тому місці, де були найменші сили в суперника, біля так званих "західних воріт" табору. Цього маневру польського війська

П.Рареш не чекав і тому відразу направив у небезпечну зону загін чисельністю близько шести тисяч свого війська, але це значною мірою послаблювало його бойові позиції в центрі. Цим негайно скористався Я.Тарновський, направивши туди важку кавалерію, яка раптовим ударом відтіснила молдовське військо на значній ділянці і без особливих ускладнень захопила всю артилерію Рареша.

Цей успішний тактичний задум дозволив польському війську перейти в загальний наступ, а молдовське, розділене й розтягнуте на велику відстань, не змогло йому чинити достойного опору. Поступово паніка охопила військо П.Рареша і через цей поспіх молдовани не зауважили, що шлях, яким вони відступають, проходить через bagno, назване “Солонець”. Тому вони потрапили в пастку й багато вояків потонуло разом із кіньми та спорядженням. Потонув навіть кінь Петру Рареша, а сам він двічі був поранений у бою, до того ж у цьому епізоді повністю втратив орієнтацію. Його охоронцям заледве вдалося в останню хвилину врятувати свого полководця, в якого навіть шолом був збитий противником з голови [8, р.111].

У цілому молдовани втратили біля п’яти тисяч вбитими, багато полоненими, у тому числі й родовитих бояр та членів княжої родини. У таборі поляків опинилася вся молдовська артилерія, включаючи й ті самі славнозвісні 50 бронзових гармат, про які мова велася вище, а також ті, які втратили поляки ще в 1497 році в боях під Червоною Дібровою, а також багато бойових прапорів, “велике знамено держави Молдови”, прапор “Повноважень”, отриманий від султана [8, р.112].

До поразки під Обертином Молдову привели грубі стратегічні помилки, а також тактичні прорахунки Петру Рареша, його поспішність, відсутність розвідувальної інформації, невміле маневрування, а також перевага польського війська, яке в основному складалося з найманців і було краще озброєне й підготовлене; розсудливі та вмілі тактичні дії й значний стратегічний досвід гетьмана Яна Тарновського.

Проте поразка не зняла проблему Покуття. Бої між обома арміями продовжувалися й далі, ніхто не хотів поступатися. У жовтні 1531 року молдовани провели рейд у землях Покуття, а в листопаді польські війська вступили на землі північної Молдови. На початку 1532 року польські загони знову вступили до Молдови, але 4 лютого були розбиті біля села Тарасівці (місцевість на правому березі ріки Прут, приблизно за 100 км нижче Чернівців) [6, р.78].

Покуття залишилося “яблуком незгоди”: Польща не віддавала гроші, давно взяті в борг, але й не визнавала за Молдовою права на територію, яку натомість віддали в заклад, а в Молдові правителі вважали, що заставлені польським королем землі в Галичині належать саме їм.

Молдовські війська під командуванням П. Рареша, який до цього часу одержав декілька блискучих перемог у Трансільванії, потерпіли дошкульну поразку від польської армії Яна Тарновського, що набагато поступалася чисельністю війська та артилерійських гармат своєму супротивнику. Варто зауважити, що в той час геополітичні пріоритети провідних європейських країн – Англії, Франції, Іспанії, Португалії, Голландії було зосереджено в Атлантичному регіоні та нововідкритих землях в Америці.

Честолюбний, надміру амбітний, непоступливий П.Рареш задовго до обертинської битви намагався не тільки звільнитися від наростаючої залежності Османської імперії, але й перетворити свою державу на велику регіональну потугу, яка б відіграла провідну роль у Центрально-Східноєвропейському регіоні. Однак цьому завадило польське королівство, якому П.Рареш і кинув сміливий, з одного боку, та непродуманий і недостатньо виважений, з іншого боку, виклик. Суперечки між Польщею і Молдовою мали постійний і довготривалий характер через Покуття, в якому молдовські господарі вбачали для себе стратегічний плацдарм для поступової експансії на схід. Окрім того, покутські землі значною мірою могли вдовольнити на певний час

зростаючі потреби нового типу ринкових відносин, які того часу інтенсивно формувались у цьому трансєтнічному регіоні.

Намагаючись будь-якою ціною повернути Покуття, П.Рареш домогся визнання своїх прав на нього від деяких європейських правителів, у тому числі московського царя і Фердинанда Габсбурга [7, р.656]. Він проводив активну зовнішню політику, прагнучи заручитися підтримкою в інших монархів. Це викликало гнів Сулеймана II, який на чолі своєї 200-тисячної армії вирушив до Молдови влітку 1538 р. [7, р.657]. У протиборстві з ним П.Рареш практично не мав шансів на успіх, тому знайшов прихисток у трансільванського правителя, якому допоміг свого часу здобути престол.

Покутський фактор після Обертинської битви перекреслив усі надії й плани П.Рареша на перетворення його держави у велику європейську потугу, обернувши на декілька наступних століть Молдову в другорядну державу, у той час як польське королівство в наступні півтора століття значно зміцнило свої міжнародні позиції та стало безсумнівним лідером ЦСЄ регіону, однією з найвпливовіших держав Європи. Натомість Покуття, як і всі інші українські землі, на яких у цей час завмерло державницьке життя, як слушно зауважив М.Грушевський, стали “театром страшних спустошень” [1, с.334].

1. Грушевський М. – Історія України-Руси. Т. 4 / Михайло Грушевський. – К. : Наук. думка, 1993. – 536 с.
2. Історія Румунії. – М. : Весь мир, 2005. – 678 с.
3. Cernovodeanu P. Politică și încuscriri / P. Cernovodeanu // Magazin istoric. – 1996. – № 3. – P. 39–40.
4. Conrad M. Suleyman Legiutoru / M. Conrad // Magazin istoric. – 1996. – № 10. – P. 61.
5. Constantinescu M. Istoria Romaniei / M. Constantinescu. – București : Editura didactica i pedagogica, 1969. – 728 p.
6. Constantiniu F. O istorie sinceră a poporului roman / F. Constantiniu. – București : Univers Enciclopedic, 1999. – 556 p.
7. Istoria României. T. 2. – București, 1962. – 1158 p.
8. Petru Rareș. – București : Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1978. – 336 p.
9. Szekely M. Doi hatmani moldoveni: melentie și isac balica / M. Szekely // Magazin istoric. – 1994. – № 2. – P. 69–72.

Земли юго-восточной части Галичины продолжительное время в XII–XV столетиях были объектом чужеземной экспансии соседних государств. Наиболее острая борьба за них велась между польским королевством и молдавскими хозяевами. Почти полтора столетие вражда закончилась битвой под тогдашней галицкой крепостью Обертыном (ныне село в составе Тлумацького району Ивано-Франковской области). Молдавский хозяин Петру Рареш со своим войском в этой битве потерпели поражение от армии польского короля летом 1531 г. В результате этого земли Покуття остались в составе польского королевства на 250 лет.

Ключевые слова: Покутье, Петру Рареш, воевода, крепость, артиллерия, польская корона.

Lands of the south-east part of Galicia had been the object of the foreign expansion of the nearby countries for a long time in 12th – 15th centuries. The truculent fight for them was conducted between the Polish Kingdom and the Moldavian landowners. Almost one and a half centuries the enmity completed with a battle of the former Galician fortress Obertyn (today the village in Tlumach region, Ivano-Frankivsk oblast). The Moldavian landowner Petru Raresh with his army was defeated by the army of the Polish king in that battle in summer in 1531. As a result of that the land of Pokuttya had been the part of the Polish Kingdom for 250 years.

Keywords: Pokuttya, Petru Raresh, vovoyevoda, fortress, artillery, the Polish crown.